



Мемлекет кепілдік берген заемдардың және жекелеген заңды тұлғалар мониторингінің кейбір мәселелері туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысы 2000 жылғы 26 шілде N 1119. Күші жойылды - ҚР Үкіметінің 2002.07.25. N 832 қаулысымен. ~P020832

Қазақстан Республикасының Үкіметі қаулы етеді:

1. Қоса беріліп отырған:

Мемлекет кепілдік берген заемдар алған заңды тұлғалардың қаржылық жағдайы мониторингінің ережесі;

Мемлекет кепілдік берген заемдардың кейбір мәселелері туралы ереже бекітілсін.

2. Осы қаулының орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігіне жүктелсін.

3. Осы қаулы қол қойылған күнінен бастап күшіне енеді.

Қазақстан Республикасының
Премьер-Министрі

Қазақстан Республикасы Үкіметінің
2000 жылғы 26 шілдедегі
N 1119 қаулысымен
бекітілген

**МЕМЛЕКЕТ КЕПІЛДІК БЕРГЕН ЗАЕМДАР
АЛҒАН ЗАҢДЫ ТҰЛҒАЛАРДЫҢ ҚАРЖЫЛЫҚ
ЖАҒДАЙЫ МОНИТОРИНГІНІҢ
ЕРЕЖЕСІ**

1. Жалпы ережелер

1. Осы Мемлекет кепілдік берген заемдарды алған заңды тұлғалардың қаржылық жағдайына мониторингті жүзеге асырудың ережесі (бұдан әрі - ереже)

мониторингті ақпараттық қамтамасыз етуді және Қазақстан Республикасының мемлекеттік кепілдігімен берілген мемлекеттік емес сыртқы заемдар алған заңды тұлғалардың қаржылық жағдайының мониторингін жүзеге асырудың тәртібін және мониторингті ақпараттық қамтамасыз етуді (бұдан әрі - мониторинг) анықтайды.

2. Мониторинг - мемлекет кепілдік берген заемдар алған заңды тұлғалардың қаржылық жағдайын анықтауға арналған шаралар кешені және Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің алынған ақпаратты жинақтауы (бұдан әрі - Қаржымині).

3. Мониторинг өзіне базалық (заңды тұлғаның басшылығы, қызмет түрлері, салалар, бәсекелестері мен рыноктар, нормативтік құқықтық орта туралы ақпарат) және қаржылық ақпаратты (қаржылық есепті, бизнес жоспарды талдау) талдаудан тұратын заем алушылардың қаржылық жағдайын талдауды қамтуы тиіс, сондай-ақ мониторингті қамтамасыз ету жүйесіне арналған ақпарат беру мақсатында мониторинг құрылуы тиіс.

4. Мониторингке мемлекет кепілдік берген заемдар алған барлық заңды тұлғалар жатады.

2. Мониторингті ақпараттық қамтамасыз ету

5. Заем алушылардың қаржылық коэффициенттерін талдау басқа заңды тұлғалар бойынша ұқсас көрсеткіштермен және тұтастай алғанда, сала бойынша деректермен салыстыру жолымен жүргізіледі. Қаржылық коэффициенттер заңды тұлғалардың қаржылық есептілігі көрсеткіштерінің ара қатынасын білдіреді. Әрбір коэффициенттің оңтайлы мәні осы заңды тұлғаның басқа да қаржылық коэффициенттерін ескере отырып, заем алушы жататын салаға қарай анықталады . Талдау жүргізу үшін негізгі көрсеткіштердің екі тобы пайдаланылады:

пайда көрсеткіштері;

капитал айналымының көрсеткіштері.

6. Қаржылық коэффициенттер кәсіпорынның қаржылық жағдайының көрсеткіштерін (кәсіпорын теңгерімінің баптарын және пайда мен залал туралы есепті) ескере отырып, тоқсан сайын есептеледі.

7. Мониторингті жүзеге асыру кезінде мынадай қаржылық коэффициенттер назарға алынады:

өтімділік коэффициенті - ақша қаражаты мен қысқа мерзімді дебиторлық берешектің қысқа мерзімді міндеттемелердің шамасына қатынасы;

жабу коэффициенті - ағымдағы активтердің қысқа мерзімді міндеттемелерге қатынасы;

заемға алынған және меншікті қаражаттың ара салмағы - ағымдағы міндеттемелердің меншікті капиталдың өлшеміне қатынасы;

тарту коэффициенті - міндеттемелердің ағымдағы және ұзақ мерзімді активтердің сомасына қатынасы;

пайданың нормасы - салық салынғанға дейінгі жиынтық кірістің іске асыру көлеміне қатынасы;

меншікті капиталдың рентабельділік коэффициенті - салық салынғанға дейінгі жиынтық кірістің капиталдың өлшеміне қатынасы;

кредиторлық берешек айналымының коэффициенті - сату көлемінің кредиторлық берешекке қатынасы;

Қазақстан Республикасының Экономика министрлігі (бұдан әрі - Экономикамині) мен Қаржыминінің ұйғарымына қарай басқа да коэффициенттер

3. Мониторингті жүргізу тәртібі

8. Қаржымині мен Экономикамині мониторингке жататын заңды тұлғалардың тізімін айқындайды және оны Қазақстан Республикасының Статистика жөніндегі агенттігіне (бұдан әрі - Агенттік) жібереді.

9. Агенттік тоқсан сайын, Қазақстан Республикасындағы шаруашылық жүргізуші субъектілердің қаржылық қызметі туралы статистикалық есепті жасауды аяқтағаннан кейін он күндік мерзімде тізімде айқындалған шаруашылық жүргізуші субъектілердің қаржылық жағдайының көрсеткіштерін Қаржымині мен Экономикаминіне ұсынады.

10. Қажет болған жағдайда Қаржымині мен Экономикамині белгіленген тәртіппен мемлекет кепілдік берген заемдар бойынша міндеттемелері бар шаруашылық жүргізуші субъектілерден, олардың қаржылық көрсеткіштері туралы қосымша ақпаратты сұрауға құқылы.

11. Қаржымині мен Экономикамині ұсынылған көрсеткіштердің негізінде анықталған қаржылық коэффициенттерді, осы шаруашылық жүргізуші субъектілердің өткен кезеңдердегі, қызмет бейіні ұқсас басқа шаруашылық жүргізуші субъектілердің осындай коэффициенттерімен және осы коэффициенттердің жалпы қабылданған нормаларымен салыстыру арқылы шаруашылық жүргізуші субъектілердің төлем қабілетіне сараптама жүргізеді.

12. Қаржымині мен Экономикамині тоқсан сайын Қазақстан Республикасының Үкіметіне мемлекет кепілдік берген заемдар бойынша заем алушылар ретінде әрекет еткен шаруашылық жүргізуші субъектілердің қаржылық жағдайы туралы ақпарат береді.

13. Ықтимал төлеуге қабілетсіз заем алушыны анықтаған жағдайда Қаржымині мен Экономикамині бұл туралы Қазақстан Республикасының Үкіметіне хабарлайды және мемлекет кепілдік берген заемдар бойынша заем

алушының берешегін өтеу үшін республикалық бюджеттен қаражаттың бөлінуін болдырмау жөнінде заңнамада көзделген шараларды ұсынады.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің

2000 жылғы 26 шілдедегі
N 1119 қаулысымен
бекітілген

МЕМЛЕКЕТ КЕПІЛДІК БЕРГЕН ЗАЕМДАРДЫҢ КЕЙБІР МӘСЕЛЕЛЕРІ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

1. Жалпы ережелер

1. Осы Ереже тартылған мемлекет кепілдік берген заемдар бойынша міндеттемелерді орындау кезеңінде көрсетілген заңды тұлғалардың төлем қабілетінің мониторингін қамтамасыз ететін мемлекет кепілдік берген заемдарды алған және (немесе) алуға үміткер, жарғылық капиталына мемлекет жүз пайыз қатысқан заңды тұлғаларға немесе акцияларының бақылау пакеті мемлекетке тиесілі акционерлік қоғамдарға қойылатын қосымша талаптарды анықтайды.

2. Негізгі ұғымдар

2. Осы ережеде пайдаланылатын ұғымдар мыналарды білдіреді:
жарғылық капиталына мемлекет қатысатын заем алушы - жарғылық капиталына мемлекет жүз пайыз қатысатын заңды тұлға немесе мемлекет кепілдік берген заемдар алған, акцияларының бақылау пакеті мемлекетке тиесілі акционерлік қоғам;

мемлекет кепілдік берген заемдар бойынша алдағы төлемдерді қамтамасыз ету жүйесі - жарғылық капиталына мемлекет қатысатын заем алушының Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігімен (бұдан әрі - Қаржыминімен) келісім бойынша шартты салымның арнайы шотын, сондай-ақ резервтік шотты құруы не шартты салымның арнайы шотында ақша болмаған жағдайда, шетелдік несие берушілерге кезекті төлемдерді өтеуге кепілдік беретін төте кепілгер

банктің оларға төте кепілдік беруі;

шартты салымның арнайы шоты - жарғылық капиталына мемлекет қатысатын заем алушының мерзімді төлемдер арқылы екінші деңгейдегі банкте ашылған және Қазақстан Республикасының мемлекеттік кепілдігімен тартылған мемлекеттік емес заем бойынша алдағы төлемдерді өтеуді қамтамасыз ету үшін ғана арналған шартты салымның арнайы шотындағы ақшаның бөлігін міндетті жинақтауы;

резервтік шот (депозиттік шот) - жарғылық капиталына мемлекет қатысатын заем алушының заем туралы келісімге сәйкес кезекті төлемдерді қамтамасыз ету шотынан кезекті төлемдерді төлеуді қамтамасыз ету үшін екінші деңгейдегі банкте Қаржыминінің атына ашқан шоты. Резервтік шоттың ақшасын жинақтау сомасын заем туралы келісімге сәйкес есептелген пайызды (сыйақыны) ескере отырып, ең көп жартыжылдық төлем сомасының пайыздық қатынасында Қаржымині белгілейді. Резервтік шоттың ақшасын пайдаланудың шарттарын Қаржымині белгілейді;

банк-агент - мемлекеттің кепілдігімен тартылған мемлекеттік емес сыртқы заемға қызмет көрсететін екінші деңгейдегі банк. Заем алушы, Қаржымині Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен (келісім бойынша) (бұдан әрі - Ұлттық Банк) бірлесіп анықтайтын, екінші деңгейдегі банктердің тізбесінен банк-агентті таңдап алады;

төте кепілгер банк - кезекті жартыжылдық төлемдерге ақы төлеуге кепілдік беретін екінші деңгейдегі банк. Жарғылық капиталына мемлекет қатысатын заем алушы, Қаржымині Ұлттық Банкпен (келісім бойынша) бірлесіп анықтайтын, екінші деңгейдегі банктердің тізбесінен төте кепілгер банкті таңдап алады;

жыл сайынғы бизнес жоспар - кіріс көздерін көрсете отырып, заем бойынша алдағы төлемдер жөніндегі нақты сандардан тұратын заем алушы әзірлейтін алдағы қаржы жылына арналған бизнес жоспар.

3. Жарғылық капиталына мемлекет қатысатын заем алушыларға қойылатын қосымша талаптар

3. Жарғылық капиталына мемлекет қатысатын заем алушыларға қойылатын қосымша талаптар, өзіне:

1) міндетті түрде:

мемлекет кепілдік берген заем алуға үміткер, жарғылық капиталына мемлекет қатысатын, заем алушының заем бойынша өзінің ағымдағы міндеттемелерін қамтамасыз ету үшін қажетті ақшаның сомасын мерзімді төлемдердің есебінен жинақтауды жүргізу міндеттемесінен;

мемлекет кепілдік берген заем алған, жарғылық капиталына мемлекет қатысатын, заем алушының шартты салымның арнайы шотынан кезекті төлем

жүргізудің не мемлекет қатысатын заем алушының төте кепілгер банктің төте кепілдігін берудің сақтандыру резервін (резервтік шотын) қамтамасыз ететін қаражатты алдын ала жинақтауды жүргізу міндеттемесінен;

заем алушының Ұлттық Банкте және екінші деңгейдегі банктерде бар банктік шоттар туралы заңнамада белгіленген тәртіппен мәлімет беру міндеттемесінен;

заем алушының заемды толық өтегенге дейін жыл сайынғы бизнес жоспарды беру міндеттемесінен тұруы тиіс. Қаржыминінің заем алушылармен мемлекеттік емес заем бойынша, Қазақстан Республикасының мемлекеттік кепілдігін берудің шарттары туралы келісім жасасуын;

2) міндетті түрде:

тараптардың шартты салымның арнайы шотының есебін жүргізу, сондай-ақ екі данада акт жасай отырып, берілетін құжаттаманы кезеңдік салыстыру жүргізу міндеттемесінен;

банк-агенттің заем алушының қаржылық-экономикалық жағдайына талдау жүргізу міндеттемесінен тұруы тиіс Қаржымині мен банк-агент арасында шарт жасасуын;

3) міндетті түрде мемлекет қатысатын заем алушының мынадай:

Ұлттық Банкте және екінші деңгейдегі банктерде ашылған мемлекет қатысатын заем алушының банктік шоттары туралы мәліметтерді кезеңдік беру;

ақшаны шартты салымның арнайы шотында мерзімді шоғырландыру;

ай сайын банк-агентке қаржылық есептердің үлгілік нысандарын (бухгалтерлік теңгерім, қаржы-шаруашылық қызметтің нәтижелері туралы есеп) және жарғылық капиталына мемлекет қатысатын заем алушының қаржылық жағдайын анықтайтын басқа да қажетті құжаттарды беру міндеттемелерінен тұруы тиіс, мемлекет кепілдік берген заемдар алған жарғылық капиталына мемлекет қатысатын заем алушы мен банк-агент арасында шарт жасасуын қамтитын мемлекет кепілдік берген заемдар бойынша, алдағы төлемдерді қамтамасыз ету жүйесі болып табылады.

4. Мемлекет кепілдік берген заем алған, жарғылық капиталына мемлекет қатысатын заем алушы Қаржыминімен келісім бойынша алдағы төлемдерді қамтамасыз етудің мынадай кез келген жүйесін:

1) резервтік шоттарды;

2) шартты салымның арнайы шотында ақша болмаған жағдайда, шетелдік несие берушілерге кезекті төлемдерді өтеуге кепілдік беретін төте кепілгер банк берген төте кепілдікті таңдауға құқығы бар.

Егер, екінші деңгейдегі банктің төте кепілдік беру жүйесі анықталған жағдайда, Қаржымині мен төте кепілгер банк толықтыру арасында жасалған шартта төте кепілгер банктің алдағы төлемнің алдында 6 (алты) ай бұрын Қаржыминіне шартты салымның арнайы шотында қаражат болмаған жағдайда,

төте кепілгер банктің алдағы төлемге ақы төлеуін қамтамасыз ететін қарсы кепілдік беру міндеттемесі болуы тиіс.

Төте кепілгер банк банктің активтерін сыныптаудың және шартты міндеттемелер және олар бойынша провизиялар есептемесінің тәртібін реттейтін Ұлттық Банктің нормативтік құқықтық кесімдеріне сәйкес кепілдіктермен берілетін провизияларды қалыптастыруы тиіс.

Резервтік шоттың ақшасы мемлекет кепілдік берген заем алған жарғылық капиталына мемлекет қатысатын заем алушыға, ол Қазақстан Республикасының мемлекеттік кепілдігімен тартылған мемлекеттік емес заемды толық өтегеннен кейін қайтарылады.

Шартты салымның арнайы шотына және резервтік шотқа ақша аударудың нормасы мен кезеңділігін (кестесін) Қаржымині Қазақстан Республикасының мемлекеттік кепілдігімен тартылған мемлекеттік емес заемның сомасына қарай мемлекет кепілдік берген заем алған жарғылық капиталына мемлекет қатысатын заем алушымен және банк-агентпен бірлесіп анықтайды.

Ақшаны жарғылық капиталына мемлекет қатысатын заем алушы шартты салымның арнайы шоттарына және резервтік шотқа мемлекет кепілдік берген заем алған жарғылық капиталына мемлекет қатысатын заем алушы мен банк-агент арасында жасалған шартқа сәйкес салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдерді төлегеннен кейін тиісті сомаларды ұдайы аудару жолымен аударады.

Мемлекет кепілдік берген заем алған жарғылық капиталына мемлекет қатысатын заем алушының резервтік шотқа ақшаны бірінші аударуы кепілдік берген күннен бастап 3 (үш) айдан кешіктірмей жүргізілуі тиіс.

Мемлекет кепілдік берген заем алған жарғылық капиталына мемлекет қатысатын заем алушы резервтік шоттың ақшасын толық немесе ішінара пайдаланған жағдайда, Қазақстан Республикасының мемлекеттік кепілдігі берілген мемлекеттік емес заемның мерзімі өткен төлемін өтеу үшін резервтік шотты толықтыру резервтік шоттан ақшаны алғаннан кейін 3 (үш) айдан кешіктірмей жүзеге асырылуы тиіс. Бірінші кезекте резервтік шоттың

ақшасы қалпына келтіріледі.

4. Дауларды шешу

5. Заем алушыларға Қазақстан Республикасының мемлекеттік кепілдіктерін беру кезінде туындайтын даулар мен келіспеушіліктер, мүмкіндігінше, келіссөздер жолымен шешіледі не Қазақстан Республикасының

заңнамасына сәйкес шешіледі.

Оқығандар:

Қобдалиева Н.М.

Орынбекова Д.К.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК